

Dr. Ökördi Péterné

Szeretnénk, ha a Tanárnő mesélne a gyerekkoráról. Volt-e valaki, aki nagy hatással volt a Tanárnőre?

Dr. Orosz Árpádné. Elég jól tanította a matematikát. És... szóval elég sokat piszkált. Szó szerint. És alapvetően nem bízott annyira bennem, mint amennyire én úgy gondoltam, hogy bízhatna. Úgyhogy én mindenáron meg akartam neki mutatni, hogy igenis bízhat. Van egy nálam négy évvel idősebb nővérem, akitől rettenetesen távol áll a matematika, általános iskolás koromban elég rendszeresen korrepetáltam, amikor ő középiskolás volt. Így a bizalom úgy nagyjából nyolcadikra ért meg, amikor, egy Varga Tamás-szerű versenyen döntőbe jutottam. Szerintem abból az iskolából én először. Egyébként ott a döntőben találkoztam egy csomó olyan gyerekkel, akik később az osztálytársaim lettek, itt a Berzsenyiben, specmaton.

Amikor idekerültem, akkor a kerületben nagyon rossz hírű volt a Berzsenyi. Én erről semmit sem tudtam. Állítólag nem volt igazán jó szelleme, mondtak mindenfélét, fogalmam sincs róla, mi igaz-mi nem. Akkor még úgy volt, hogy a Lékai Jánosba - most pillanatnyilag hajózási szakközépiskola - megyek. A jelentkezési lap beadása előtti este hívott fel a tanárnóm, hogy a Berzsenyiben indul speciális matematika tagozat. A szüleim tiltakoztak, hogy nem jó a híre, mire ő azt mondta, hogy volt egy vezetéscsere, és most már nagyon jó. Így eljöttem felvételizni - igaz, akkor még nem volt felvételi vizsga, hanem csak beszélgetés. Előző nap volt annak a versenynek a döntője, és volt ott egy feladat, amit nem tudtam megoldani. Az igazgató (matematika szakos) és a magyartanár volt jelen a beszélgetésen, és egyből megkérdezték, hogy mit csináltam a versenyen. Mondtam, hogy melyik feladatot nem tudtam megcsinálni, erre ők: hogy na akkor nézzük! Most már gyanítom, hogy ők sem tudták akkor, ott, kapásból megoldani, mert végül is nem jutottunk a feladat végére. Nem egészen emlékszem, valami örült szöveges feladat volt.

Ott sem tudtam megoldani. Mondták, hogy mi lenne, ha erre indulnék? Erre is indultam tegnap, ott halt meg. És ha arra indulnál? Arra is indultam, itt van vége. Szóval nem derült ki, hogy mi a feladat megoldása, de felvettek...

A régi négyosztályos tagozat, hogy működött? Több matek volt egy héten, ugye? Én olyat is hallottam, hogy heti 12 óra volt.

Volt, igen volt. Jártam olyan időszakban, amikor heti 10-12 matekóránk volt, de akkor még heti 6 napot jártunk iskolába. Sőt, általánosban még amolyan váltóműszakban is tanultunk délelőtt-délután. Volt úgy, hogy szombat estig tartott a tanítás. De akkor lényegesen több matekóra volt. Én még csak nem is állítom, hogy az anyag több volt. De sokkal jobban el lehetett mélyedni, sokkal többet lehetett pepecselni, sokkal izgalmasabb dolgokról lehetett hosszán beszélni. Mi voltunk a második specmat osztálya a Berzsenyinek.

Mi inspirálta Önt a matektanári pályára?

Már általános iskolában tudtam. Nem tudom, hogyan, tulajdonképpen fogalmam sincs.

Az alsó tagozatban is már úgy gondoltam, hogy én tanítani szeretnék, de az akkor egyébként egy teljesen normális dolog volt, mert éppen akkor kezdtem az általános iskolát, jaj de izgalmas, stb. De elég sokat korrepetáltam osztálytársakat később is. Úgyhogy nem tudtam mást elképzelni se.

Egyetemi éveit, hol töltötte a Tanárnő?

ELTE TTK. Matek-fizika szakon.

Fizikát tanított is?

Igen, tagadom, de igen. Abban az időben nem nagyon lehetett szabadon párosítani a tárgyakat. A mateknál a fizika volt az egyetlen, amire azt tudtam mondani, hogy jöjjön. De csak nagyon rövid ideig tanítottam, '78-ig.

És nem is hiányzik a fizika a Tanárnőnek.

Nem.

Úgy tudjuk, hogy a Berzsenyi előtt Tanárnő két évig máshol is dolgozott. Szabad megkérdezni, hogy hol?

Természetesen, nagyon izgalmas munkát végeztem. Az egyetem után a Pamutnyomó Ipari Vállalat ügyvitel szervezési és számítástechnikai és mit tudom én minek nevezett cégénél voltam, hivatalosan két évig, gyakorlatilag nem egészen kilenc hónapig. Nem kaptam tanári állást. Úgy nézett ki, hogy csak ilyen szakmunkásképző iskolában lett volna állás, ahol két osztályfőnökséget bízta volna rám.

Rögtön kettőt is?

Igen, ők nem minden nap járnak iskolába, úgyhogy simán belefért volna két osztály. Valami továbbképzésre akartak küldeni, amiből majd én képezem őket tovább, és én lettem volna a KISZ-tanácsadó tanár. De akkor én úgy gondoltam, hogy inkább várok még valami jobbra, akkor mentem el ehhez a céghez...

Hát a rémálmaimban szerepelt, semmit sem csináltam, mert nem is engedtek semmit csinálni. Napi nyolc órában néztem a négy falat, de annyi előnye volt, hogy utána megszületett a lányom, úgyhogy papíron náluk voltam, de a valóságban otthon voltam a gyerekekkel, és onnan már ide jöttem.

Már az iskolában tudta a Tanárnő, hogy vissza fog jönni a Berzsenyibe?

Hát ez csak a legszebb álmaimban szerepelt, hogy én itt taníthatok. Nem is mertem rá gondolni...

Végül mégiscsak sikerült...(1975-ben)

Sajnos elég szomorú előzmények után. Abban az időszakban, amikor meg akarták szüntetni a Berzsenyit, nem tudom, tudtok-e róla. Valamilyen főiskolát akartak az akkori épületbe költöztetni, és ez elhúzódott egy darabig. De hát volt olyan tanár, aki nyilván nem tudta megvárni, hogy most lesz helye, nem lesz helye... Marad a Berzsenyi, vagy nem marad. Elment, és így lett hely. Amikor én végeztem, még nagyon nem volt üres állás.

És most, hogy igazgató-helyettesként kevesebb órát tart a Tanárnő, nem hiányzik?

De rettenetesen...

Azelőtt én ugyanúgy tanítottam, mint bárki más, mentem óráról órára. Nagyon nehéz, ezt mind a mai napig nem tudom megszokni.

Tapasztalt valami változást a Tanárnő gimnazista évei és a mostani specmat tanítás között?

Már amikor ide kerültem, sem volt teljesen ugyanolyan a specmat, mint mikor még ide jártam, amire lehet azt mondani, hogy az ember gyerekként vagy diákként egészen másként él meg dolgokat, de változik is folyamatosan, és ez nem is baj. Nyilván vannak esetek, amikor nagyon jól felkészült vagy nagyon tehetséges gyerekek kerülnek egy osztályba, máskor kevesebb. Nyilván egészen más alapokkal jönnek a gyerek, mint annak idején, és akkor még nem is 6 évfolyamos volt a specmat, hanem csak négy, tehát nyolcadik után lényegesen nagyobb tudással és persze érdeklődéssel jöttek.

Határozottan lehet látni azt, hogy a gyerekeknek egy jó része nem azért jön specmatra, hogy, idézőjelben, életét és vérért adja a matematikáért. Ez egy teljesen természetes dolog. Nagy keletje van a hat évfolyamos gimnáziumoknak, és ha a Berzsenyiben csak specmat van, hát próbáljuk meg azt. Én alapvetően borzasztóan sajnálom azokat a gyerekeket, akik így kerülnek ide hatosztályosba, és mi utána nyakon öntjük őket heti hét matekórával. De hát ezt választották, vállalták, ők, illetve részben ők. Természetesen. Nyolcadik után sokkal határozottabb a gyerekek akarata, és adott esetben tudnak tiltakozni az ellen, hogy matektagozatra jöjjenek. hatodikban még ez... Bár hatodikban a tehetség már nagyon jól felismerhető.

Én arra lennék kíváncsi, hogy a Tanárnőnek nem készült-e valamilyen publikációja?

Effektíve úgy, hogy megjelenjen, nem. Én tanítani szeretek, azt leírni, már egy kicsit más műfaj. Egy tesztkönyvet írtam, arra külön megkértek, de végül nem jelent meg. Megjelent az első két kötete, én meg a negyediket írtam. Megvan nekem otthon, jól elvagyok vele. Volt cikk, amit írtam, de annak nincs jelentősége.

Kik voltak a Tanárnő esetleges tanári példaképei - középiskolában, egyetemen, kollegái; és miért?

Nagyon jó tanáraink voltak a Berzsenyiben. Első helyen Herczeg Jánost említeném. Nagyon nagy tudású, sokoldalú, kiváló pedagógus. A mai napig sajnálom és sajnálhatja az iskola is, hogy abba hagyta a tanítást. Úgy tanított, hogy nem lehetett nem odafigyelni rá. Akkor került a Berzsenyibe, amikor mi kezdtük az I. osztályt. Egy évig az osztályfőnökünk volt, de mindvégig annak tekintettük annak ellenére, hogy nagyon szerettük azt az osztályfőnökünket is (Erdős Jánosnét), aki átvett minket. Így mi két osztályfőnökkel büszkélkedhettünk. Herczeg János velünk tanulta, hogy mi az a spec. mat., mi mindent lehet 14-18 éves gyerekeknek megtanítani. Izgalmas volt együtt gondolkodni vele. Rendkívül jól rajzolt, a geometriai ábráit mesterien rajzolta a táblára, a kör valódi kör volt... (Ezt semmiképpen nem tudtam megtanulni tőle ☺) Egy időben nagyon érdekes képzőművészeti, művészettörténeti órákat is tartott nekünk. Vele élmény volt múzeumba menni, értőn és türelmesen mesélt a látottakról. Jött velünk rendszeresen túrázni (nem csak az osztálykirándulásokon), hanem hétfégenként, tavaszi szünetben, amikor csak hívtuk. Ma – 40 év

után is – tartjuk vele a kapcsolatot. Végtelenül szerette, tisztelte a tanítványait.

Nagyon izgalmas, érdekes órákat köszönhetek Gartner Évának, a magyartanáromnak. Nála a magyaróra nem is tanítási óra volt a szó hagyományos értelmében, sokkal inkább egy „irodalmi est”, amikor közösen fejtettük meg egy-egy irodalmi alkotás mondanivalóját. Hihetetlenül nagyokat vitáztunk akár vele is. Tőle tanultam meg értőn olvasni. Ő volt a KISZ-tanácsadó tanár, rengeteg időt töltöttünk vele tanítási időn kívül, a nyári táborokban is.

Kiváló történelemtanárunk volt Gyórváry Istvánné. Szigorú, rendkívül következetes, és erre is szükségünk volt abban a kor(unk)ban. Ez csak három példa. Három teljesen különböző tanáregyéniség. Mindegyikük sokat adott nemcsak tudásban, hanem emberségben is.

Az egyetemi oktatóim többsége is nagy tudású volt. Sokra becsültem azokat, akik megtisztelték a hallgatóikat azzal, hogy felkészülten jöttek előadást tartani...

Mit jelent a Tanárnő szerint a matematika tanítása?

Szerintem a matematika tanítása elsősorban egy gondolkodási mód, a logikus gondolkodás „tanítását” jelenti. Problémafelvető, a probléma megoldásához vezető lehetséges utak megtalálásának módjait, az útkeresés során felmerülő újabb problémák észrevételét és megoldását. (Emellett izgalmas „játék”, nem lehet csalni benne, minden mindennel összefügg, csak a bizonyított állítások nyerhetnek.)

(Persze a megoldásokhoz vezető alapokat azért meg kell tanítani)

Mit szeret (melyik területet) a matematikából?

Középiskolás koromban, sőt később az egyetemen is az algebrát szerettem legjobban, a szakdolgozatomat is abból írtam. Amióta tanítok, egyre közelebb került hozzám a geometria. Talán mert izgalmasabb, és nehezebb jól tanítani. De nagyon szép terület az analízis is.

Tanórákon kívül hogyan szentel figyelmet a tehetséggondozásnak?

Nagy bánatom, hogy amit régen több tehetséges tanítványommal volt időm tenni (KÖMAL-szakkör, tanórai témákon kívüli problémák megoldása délutánonként) ma már nem megy. Persze ez nemcsak az én időhiányom miatt van így, hanem a gyerekek időbeosztása sem mindig engedi.

Tanított a Tanárnő más tagozatú osztályokat matekra? Miben különbözik, hogy viszonyult a nem érdeklődő gyerekekhez?

Bőven. Minden osztálytípusban (fakultációs, normál, minden tagozaton). Viszonyulni emberekhez, jelen esetben gyerekekhez szoktam. Ennek nincs köze ahhoz, hogy viszonyul a tantárgyamhoz. Megítélni semmiképpen sem ennek alapján szoktam. De a kérdés mögött rejlő „kérdésre”: nyilván szakmailag bizonyos értelemben könnyebb – és ugyanakkor nehezebb is- a tárgy iránt érdeklődő gyerekekkel, de pedagógiaiilag ez nem feltétlenül igaz!

Mit élt át nagy sikerként?

Nyilvánvalóan a versenyeredmények sikernek tekinthetők. S bár volt jó néhány szép eredmény, de ebből soha nem elég. Feltétlenül sikernek tartom, ha látom a matematika iránt kevésbé érdeklődő tanítványom szemén, hogy érti, amit csinál, és örül a sikerének. Sikernek tartom, amikor azzal jönnek vissza a gyerekek, hogy az egyetemen nem értik, hogy mi okozza a társaiknak a problémát a matematikában, ők abból „élnek”, amit itt tanultak. (Bár ez más szempontból szomorú...)

A legnagyobb sikernek azt tartom, hogy azok, akik innen kimennek, a volt osztályaim, a tanítványaim a szó nemes értelmében vett „emberként” hagyják itt az iskolát.

Mit tekint a hatékonysága titkának?

(Mit tekintsek hatékonyságnak?)

Sok gyerek –nem specmatos- érkezik úgy a középiskolába, hogy már ellenszenvet érez a matematika iránt, alkalmatlannak tartja magát arra, hogy megértse. Ez, gyanítom, hogy elsősorban az előzőleg átélt kudarcok miatt van. Nem hiszek abban, hogy egy egyébként normális diák ne tudná a középiskolás matematika anyagot elsajátítani! Minden osztályt úgy kezdek tanítani, hogy egyrészt nem tudhatja egyikük sem, hogy a későbbiek során a továbbtanulásnál nem lesz-e szüksége a matematikára, (mint ahogy ez pl. több humán tagozatos tanítványomnál is előfordult) másrészt úgy gondolom, hogy a matematika olyan képességeket fejleszt, amire minden embernek szüksége van. Ezért az alapokat próbálom úgy lerakni, hogy ha soha többet nem tanul matematikát, akkor is tudjon gondolkodni, problémát felismerni, megoldani azt.

Volt más osztálya a Tanárnőnek, mint specmat? Az milyen volt?

A legelső osztályom fakultációs osztály volt. Nagyon színes, értelmes, aranyos társaság. A második osztályom nyelvtagozatos volt. A többi három specmatos. Mindegyik más, és mindegyik másért állt közel hozzám.